

Väljemmillä Vesillä.

Uusi Runoja

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk av **Kasimir Leino** (1866-1919) har digitaliserats av **Nationalbiblioteket i Helsingfors** och anpassats för Projekt RUneberg i juli 2015 av Ralph E.

HELSINGISSÄ 1893

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA.¥äljsmmillä Ycsillä

Kasimir Heino

•? »A.Vähemmillä Vesillä

te) ?

Alusia punoja

Kirjoitti

* in & 2 X Hl X P uLt s x n c

Helsingissä

Kustannusosakeyhtiö Otava 1893Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, 1893.Sisällys:

Siv.

Mielialoja ja tunteita:

II

Mietelmiä:

Ivallisia:

VÄLJEMMILLÄ VESILLÄ".Väljemmillä vesillä

n Mii tahdon tuonne taisteluun ja

miesten moiseks tulia Mä tahdon tarmon koitteluun

vesille väljemmille*.

(Ristiä a llokosta.)

Kun kotilahden laineita ma ennen lassa svusin Tai kotikummun harjulle kun kevät-illoin nousin, Niin näin mä kaidan salmen suun ja siitä merta, mertä, Mi silmiäni viehätti ja kiihoitutti vertä.II

Tuo laaja, uljas ulappa se siinti houkutellen Ja sinne aina mieli mun nyt hehkui intoellen: Ei auta äidin varoitus, ei kyyneltulvat auta, Mun täytyy tuonne otteluun, vaikk' olkoon tuo mun hauta.

En lahden tyyntä soutamaan mä ainiaaksi luotu, Mun lienee myöskin kuntoain kai kerran koittaa suotu, Ja vaikka voimat voipukoon ja menköön halki haaksi, Mun täytyy ennen koitella kuin kuolen, muutun maaksi.

Näin mietin nuorra mielessäin ja kiihko tuosta karttuu, Mä vanhenen ja voimistun ja vartaloni varttuu; Niin työnnän venhon vesillen ja ruoriin muka astun, Vaan virran pyörre valtaa mun kuin pienen pilkelastun.

Tuo pyörre mua miellyttää, sen vauhti huimaa päätä, Tää onhan sentään elämää, ei aina tyyntä säätä; Mä laulan, nautin, riemuitsen nyt ristiaallokossa Ja vauhdin vuoksi aatokset on vallan huumiossa.II

Mut ai'an tullen tuohonkin jo tottuu, kyllästyypi, Ja vitkallensa vihdoinkin se mu/le sclviytyypi: Mci pyörin polo paikallain, mä virran kanssa kuljen, Ja luulen matkan eistyvän, kun silmät kiinni suljen.

Ei pyörintä oo kulkua, ei myötävirta merta — Mun tästä lemmon pyörteestä kai täytyy päästä kerta; Mä tahdon tuonne seljemmäs vesille väljemmille, Mä tahdon ottaa oman tien ja saada venhon sille.

Nään tuolta aavan ulapan ja aallot hyrskyharjat Ja mielessäni vaihtelee niin kummat kuvasarjat: Nään kuinka toiset riemuiten he laskee seljemmäksi Ja kuinka kuolon kauhistus saa toiset kelmeäksi.

Niin monen purjeet puhkiaa ja aallot haaksen hautaa, Ei heidän tiestään jäljet näy, ei venhostansa lautaa, He ijäks sinne suistuvat, ei muista kenkään heitä, Ja tuskin äiti vuodattaa nyt heille kyyneleitä.Niin monen monta lailla mun sai halu lainehille, Niin monen monta sinne jäi, sai haudan toivehille, Ja toiset taistoon kyllästyi ja koti/ahteen kääntyi Ja kuoli ennen äidin luo kuin tuonne kauas nääntyi.

Tään kaiken, kaiken kyllä näin, vaan siit'en paljo kuollut: Sam' onhan minne haudataan, kun kerran mies on kuollut; Ja kuoloakin kurjempi on elo taisteloitta, Se mielen tyysti tylsentää ja rinnan autioiltaa.

Siis käyköön kuinka käyneekin, mä lähden ulapalle, Ja jos mä voin, niin riemuiten mä näytän maailmalle, Ett' tarmo voittaa vastukset ja into kunnon antaa Ja pursi pienen pienikin voi joskus kauas kantaa.

Niin tartun tuosta airoihin ja soudan, soudan, soudan, Ja työhön uutta voimoa mä vastuksista noudan; Niin vihdoin venhe vapautuu jo tuosta pyörtehestä, Ei oman suunnan vaalia nyt enää virta estä.II

Mä lasken läpi salmen suun, käy vedet väljemmäksi, Ja meren vilpas tuuli vie mun ruuhen seljemmäksi: Jo ilma raitis, suolainen mun keuhkot kaikki täyttää Ja mihin koito ky'ennen, sen voin nyt muille näyttää.

Puhalla tuuli puhtoinen, vie pienet huolet multa Ja toivon maalta viesti tuo, niin kauvan kaivatulta; Opeta laulu vapauden ja suuren innostuksen, Mun mieli näille altis on ja töille uhrauksen.

Sä meren aavan hallitset ja kuljet mistä tahdot, Sä nostat vuoriks aaltoja ja aaltoloille vahdot, Sä oman tiesi itse luot ja laulat vapautta, Sen päivän sulopaistetta, sen aamun armautta.

Mä tahdon laulus kuunnella ja sille muodon antaa — Oi, jospa vain mun ääneni vois merten halki kantaa, Vapauden laidun laulaisin mä lahden soutajille, Mun laulu heidät tenhoais vesille väljemmille!II

En tiedä onko kangastus tuo maa, min nään mä tuolla, Vaan sinne tahdon, vaikka mun ois pakko tielle kuolla! Jos sinne kerran pääsen vain ja nähnen rannan uuden, Niin kohta kotikansallein mä saatan salaisuuden.

Siis ylös purjeet kaikki nyt ja kokka kohden tuulta, Pois luovin liankavastaiseen mä kaidan salmen suulta — Kohoita Ahti aaltojas, mä lasken halki heistä: Nyt ehkä löytyy oma tie tuhanten muiden teistä!ELÄMÄN LAULU.i.

Kun kaaoksesta kaikkeuden Loi luoja maailmoita, Kun sumut sankat yöhyen Säteistä päivän kirkkauden Hän selvitteli laulullansa — Niin taivot kaartui, säihkyi salamoita, Ja kuut ja tähdet kiertoon orjistuivat Ja vuoret nousi Ja uomat uurtui Ja virrat vuolahat lannistuivat.i6

Ja laulun tenhosta tammet nousi, Jo tammet nousi ja hongat hyötyi Ja elämännestehen hetteet hersyi Vihrytvaippahan luonnon verhoin; Nousp' on nurmihin nuoret heinät, Kasvoi kukkia kangashiekat, Norot marjoja maasta työnsi, Solkikoivuja soiset notkot, Lehdot leppien aaluvoita, Laaksot lintujen laulupuita.

Ja ihmehintä kaikist' ihmehistä Luojan laulun oli taikavoima, Joka luontoon kätki kummat kielet, Tuhatkielen laulun kanteloisen, Soinnut kauniit sekä soraäänet, Joiss' on luonnon suuri sävelistö,i7

Luonnon kaikkivoipa, Luojan aina soipa, Suuri, mahtava, Rikas, ankara,

Surunvieno sekä huolen hellä Kaikkisuuden iki-kanteloinen.

Tämän luonnon suuren soittoneuvon,

Jonka laulullansa luoja loi,

Sen nyt kumman vuolas sävelvirta

Korvihimme kaikkialta soi,

Tuhatkielin,

Tuhatmielin,

Soraäänin,

Sointuäänin

Noin se vastaan ryöppyää, Kuulokalvot yllättää —i8

Kutipa vain on ihmishenki, Sydän ahdas, angervoinen, Voisi kaikki kielet kuulla, Kuulla vuolaat sävelvirrat Luonnon laajan laulukanteleessa.II.

Kun kevätpäivä kirkastuu Ja puhkee leimahtaen pilvilöistä, Kun luonto luomaan havautuu Ja tointuu talven pitkällisen öistä, Kun luonnotar muuttavi muotoaan, Ja milloin itkevi itkujaan, Milloin viluissansa Värjyy,

Milloin vihoissansa Ärjyy,II

Säihkyy salamoita, Pilvin taivot peittää, Uhkaa maailmoita Surman suuhun heittää, Milloin hymyjä kyynel silmässänsä, Milloin ähkyy synnyintuskissansa Nauttein sentään luomiskyvystänsä, Luomiskyvystä ja voimastansa —

Silloin soimaan alkaa kumma kannel, Luonnon laajan suuri lauluharppu, Soittavi myrskyä maailmaan, Soittavi untelot toimintaan; Luoden vinhoja tuulispäitä Velloo vyöryjä laineiden, Reutoo, murskavi merten jäitä, Laulaa laulua keväimen.II

Silloin helkkyy herkkä luonnonkannel, Tuhatkielin laulaa virttä elämän, Tuhat luonnotarta kuuluu kaikkialta

Elon antajaansa lauluin kiittävän:

Kuohukoski vuorten valanteessa, Joka vauhkon lailla, vaahtosuuna, Kallion kieleltä kuiluluin syöksee Riemuten hurjasta leikistään, Kiittää mahtavalla- laulullansa Kostajata julman sortajansa.

Vapaudesta, talven toivotusta, Laulaa merten laine lakkapäinen, Vyöryissänsä milloin syvänteissä, Milloin rannan louhiin roiskahdellen; Siintäväisen, Kuultavaisen,

Ihalaisen ilman kannen alla,II

Kimpoo kiurut tuolla korkealla, Kiurut, leivot kaikki kilvoitellen Soittaa kieltään luonnon kanteleessa.

Käki kukkuu kultarinta Vaaran vehmaan viertehellä, Kukkuu huolet, kukkuu riemut, Kukkuu haikeat halunsa; Taikka lehdon liepehellä Raksuttaapi laulurastas Kuusen kukkean nenässä; Joen suussa jouhisorsa, Tavi rannan ruohikossa Soittelevi soitintansa Kilvan joutsenen keralla, Joka seljän ulapalla Leijuu ulpulumpeen lailla, Kilvan angen allin kanssa,II

Joka surkunuotillansa Sekin luonnon kieltä soittaa.

Sitä huojuu heilulatvat hongat, Sitä soittaa hennot heisipuut, Sitä korven vanhat aarniaihkit, Noron koivut, rannan raidat muut —

Kaikki kieliä on luonnon harpun, Tuulenhengen niitä tuutiessa, Kaikki soivat taikalaulun lailla Luonnon mahdin niitä soitellessa.

Näin luonto laaja laulua on täynnä, On kumma kannel tuhatkielinen, Min säveltulvan tunnerunsas vuoksi Käy sentään kaikki sointuun yhtehen.II

Mut luonto muu sai tyytyä muruihin, Vaan yhden suotiin Täss' soittaa täysin sävelin, Ja kuulla kaikki luonnon suuret laulut, Joita kumpus kielet jättikantelon, Ja huolla huolet, tuntee tuskat, riemut, Ja kuulla lyönnit luonnon valtimon —

Tää laajan luonnon tuntehikas tulkki, Tää laulun suuren herkin kaikukalvo, Tää ihmekannel kaikkeuden On ihminen.III.

Niin, luonnon laulun sävelvuo Se rikkahana kaikuu rinnassamme, Sen lähtehistä hengen juuret juo Jo syntymässä,

Sen vienon hellät sävellainehet Ne meissä tuudittaapi tuntehet Jo kehdossamme; Ja elämässä

Ne aina, ain£ sitten kaikuu, raikuu:II

Paisuu milloin kosken kuohunnaksi, Myrskyn mylvinnäksi raivostuupi, Milloin helkkyy hellin kaihonkielin, Kaihonkielin sekä toivonmielin, Kunnes sointuu yhteen luonnon soiton kanssa, Kunnes tuntee varmaan angen asemansa, Kunnes hiljaa, hiljaa luonnon kannelkaiku Rinnassamme sammuu, sammuu, sammuu.

Lauloi äiti ensin kätkyellä, Emo vieritteli tuudittaissa Virttä vienon, hellän viehkeintä Iän kaiken halki kaikuvaista:

Nukkui kyyhky kehdossansa, Uinaeli äidin ulpu Nähden unta autereista, Kuinka leikki luonnon immet,II

Kassapäiset karkeloksi Saarella selällisellä Terhenniemen tanterella Sinipiian soitellessa Vellamoisen vierittäissä.

Maammopa valvoi marjuttansa, Ettei se joutunut hukkaan, Ettei huuhkaja aivan varhain Iskenyt kyyhkysrukkaan. Äitipä huonolta maailmalta Kielteli kieltelemistään Tietäen, ettei pulmustansa Sitte hän löytäis mistään.

Tää on ensi soitto luonnon kanteloisen Puhdas, kirkas, vieno, rauhaa täynnä — Tietämättään lapsi kaiken toistaa Niinkuin suvi-illoin järven tyyni pintaTaivaan sinikaaren kuvastaapi. Vaan tää kaiku vain ei konsaan kuole, Vaikka vaihtuis kuinka kulkupaikat, Kuuluu aina halki myrskyjenkin Hiljaa, vienona ja rauhoitellen Niinkuin kaukainen ja kaunis soitto.

Lapsen ai'at armahaiset Kiitäin, liitäin linnunsiivin poistui, poistui, Varsi varttui, järki jatkui, Tunteen lähteet lämmön saivat, Kumpus kuplia kummat suonet, Tulvas vetreät verten aallot, Povi paisui ja poreet nousi, Norui nestehet jännervöissä, Suihki suonissa kuumat kiihkot, Tulta tuiskusi silmänluonnit — Entinen rattosa rauha, Entinen lapsuus lauha,II

Äityen neuvot ja lempeät laulut

Ja kaunis ja luottava lapsuuden usko,

Ne kaikkosi pois kuni pilvyet tuulosen tieltä:

Ja tuntehet tuskapäät

Jo murtcli lapsuen mieltä

Ja lahtosen tyynehen kaarteeseen

Toi vinhat viimat ja myrskysäät,

Toi epäilyksen, epätoivon tuskan,

Loihti soimaan suuret sydänkielet —

Ja keskellä muiden onnen ja riemun Tuntui kaikki niinkuin tyhjä tuntuu; Ulapoilla Aukeoilla, Siintävillä, Soiluvilla Seilas nuoren miehen mieli — Mutta rinnassansa raukka Yhtä kaihoi, kaihoi, toivoi.3°

Ilmestyipä suvi-illan suussa, Tuolta laakson lehdon liepeheltä, Solkikoivujen solasta Impi kaunis kuni kevätpäivä, Puhdas, kaino niinkuin metsän kyyhky, Raitis, tuores niinkuin illan kaste; Silmissänsä säihkyi säde päivän, Kummat kuuhuet on kulmillansa, Tähdet taivaan heiluu hartehilla, Olkapäillä oudot otavaiset.

Kummastellen Kainostellen Tunteen aaltoloina läikkyessä, Lähestyvät nuoret toisiansa, Onnen aavistukset mielessänsä —

Mutta raivoon riuhtautuu jo rinta, Ailut outo pahoin ahdistaapi, Suonet tykkii,II

Sydän sykkii,

Kiihkeästi veret poskiin nousee, Kunnes katse kohtaa toisen katseen, Kunnes syön jo löytää toisen syömmen — Silloin tiettiin, mitä kaiho tiesi, Silloin selvis elon salaisuus.

Ja kevään lauluja linnut laulaa, Purot notkojen pulppuaa, Ja saarten rantoja aallot kaulaa, Tuomet kukkien tuoksuaa; Lemmen ilmoa uhkuu luonto, Luomisvoimoa kostuu maa, Metsä vertyen vihannoipi, Kautta ilmojen kannel soipi Voimakkaana, Toivokkaana, Tulvii taivahalleII

Niin kuin virta vuolas, Täyttää avaruuden, Maailmalle

Tuopi onnen uuden, Soittaa, soittaa riemuin kaikkialla Lemmen autuutta ja sointuisuutta, Suven heilimöivän suurta työtä, Luovan voiman pyhää vihkivirttä.IV.

Rikaskielinen on lemmen kanteloinen, Sointuu aina, soraääninkin, Tuskissaankin tuntuu autuaalta, Nauttii karsein, kyynelsilminkin. Vaan ei aina kai'u lemmen kieli Yhtä intoisaan ja kiihkeästi: Ajan vinhan pyörän pyöriessä Tunteen hento kärki tylsistyy,II

Intohimon leimut lempeydeksi pehmentyy,

Vienon vienosti ja hellemmästi Sointuu soitto, äsken salamoiva, Nyt niin tasainen ja elinvoipa Kuin on vilkas laakson lähteensuoni, Alta nuoren nurmen pulppuvainen.

Vaimon armautta,

Lasten rakkautta,

Isän nuoren onnekkuutta,

Kotikummun kultaisuutta,

Koti-ilman ihanuutta

Kaikuu soitto tyyni, sointuvainen.

Ikuista tyyntä soutamaan Ei sentään luotu meitä, Ei luotu aina nauttimaanII

Kotoisen lieden lämpöä Ja armaan lempeä; Ei luotu miestä ainakaan Ikänsä halki kuulemaan Kotoisen lahden laulua, Kotoisten kuusten huojua, Ei käen kultarinnan kukkumista, Ei laulu-leivon lempisäveleitä.

Mies toimehen suureen suunnattiin Koti-aitojen ulkopuolia, Meri myrskyvä seilata annettiin, Ilo taistelun touhuun kuolla. Ylös purtesi purjeet siis nyt vain, Alus aaltojen harjanteille! Elon aavalla seljällä purjehdus, Läpi vaivojen, huolien ponnistus On leikkiä hauskaa meille.II

Ole huoleti, vaimoni armaisin, Surukyynele poskelta poista! Et salline sentähän lapsilles Esimerkkiä pelkurin moista? Elo taistoa on — Siis ottelohon! Tosi miesi ei myrskyä pelkää, Mut laittavi kuntohon venhon vaan Ja köyttävi köysiä tarkempaan, Vihatuuli kun vellovi selkää! Tosi miesi hän uhrata kyllä voi, Mitä kohtalo kallista konsaan soi, Kun vaativi synnyinmaa.

On ihminen isäinmaatta Kuin juuria vailla on puu, On niin kuin syksynen päivä Kun aurinko piiloutuu,II

On laineilla häilyvä lastunen vaan, On myrskyssä, lentävä lehti — Isänmaaton ken on, Hän itsekäs on, Ei löydä hän onnea milloinkaan, Ja loistoa rikkahan nautteissaan Hän mieroa köyhempi on.

Siis syyt' on soittaa riemun kanteletta, Kun Luojaltani sain mä isäinmaan, Sain entis-ai'an ihanaiset muistot Ja kansan kalliin, jota rakastan. Sen hengen keväisistä hettehistä Sain nuoren nesteen suoniin, syömmehen; Sen huolet huolen, kärsin kärsimykset, Sen tunteet tunnen, senhän itkut itken, Sen harvat riemut myöskin riemuitsen;II

Ja taivaan lientyessä mustiin pilviin Sen kanssa kaikki voimat ponnistan Ett' alus kallis hukkumasta säilyis vaan.

Mut jos joku maatani uhkailee

Ja kansani aarteita ahnailee,

Väkivaltaa, sortoa käyttää —

Niin Luojalta lahjoja pyytelen polvillain,

Ett' ukkosen voimalla lauluni kauaksi kaikuis,

Ja vuoret järkkyis, järvet läikkyis,

Korven kuusetkin jo korvat saisi,

Nousis kilvoin noropetäjätkin.

Hongat merten laineen lailla huojuis,

Saisi soimaan luonnon mvrskykannel

Soimaan hurjimpata huutoansa,

Jottei torkkuen kansani kuoloon suistu,

Jottei untelojoukkona hautaan mustaan peity,

Maahan martahana sorru ainiaaksi.y.

Syksyn tullen ilmat vilpastuu Päivät lyhenee, Puhteet pitenee, Taivas innottomaks valjustuu Ja niin kolkoks käypi Luojan silmä. Luovat nesteet vankka routa Maahan jälleen kiristää, Vetten vapaat voimalaulut Tukahduttaa kylmä jää,3°

Tuulen soitto puiden tutkaimissa Soi niin tyyneltä ja juhlaisalta, Soi niin mahtavalta Kuin soi suuren kansan

kirkkoveisu.

Tuota kuullen tyyntyy mieli, Muuten rauhaton. Päivän pienet huolet unhottuu, Sielun silmän peili kirkastuu, Unelmoihin aatos taipuu, Mietelmihin mieli vaipuu:

Talven pitkään uneen valmistaikse luonto, Syksyhän on sille valmistuksen aika, Kuolon ijäiseen mä uneen valmistaudun, Vanhuushan on mulle valmistuksen aika.

Elämän mahtavan laaja sävelvirta Alkaen kaukaa äitini laulusta asti Vienona, viehkeenä soittona käypiII

Mieluusti kuulevan henkeni herkkään kalvoon. Poissa on, poissa on tuonoiset karkeat äänet, Poissa on tuskien tuottamat soinnuttomuudet! Kaikki on kaunista, puhdasta sointua täynnä, Niin kuni kesäisen auringon ehtoolla ruskottaissa On tyyni ja vehreä luonto.

Kaikki on huolteni ilkeät varjot

Säälivä unhotus vienyt,

Muistoni kirjavan sarjan

Kullalla huolinut lohtua antava aika.

Ja houkuttavaisina leikkivät siellä

Vain minun mennehet riemut,

Vain minun kultaiset päivät,

Leikkivät siellä mun henkeni herkkähän silmään

Niin kuni poudalla vetreän virkeä auer

Tanssivi päivyttä vasten

Hienona tähtöis-vyönä.

Nyt silmäni ta'apäin tarkata voi,II

On taivalta tehdessä oppia karttunut myös, On katse jo varmempi maailman ongelmoihin, Ja allehen pohjaa saanut on aavistuskin: Nyt koitan mä etsiä luomisen syntyääntä, Maan sekä taivallan voimain tarkoitusta.

Oi, jospa sen kerran mä löytäisin Tuon laulujen kumman lähteen! Ja sitte jos sointuhun suureen sen Vois kantelen kieliä soittaa, Niin vuolaana, varmana virtana kai Yli merten ja maiden se soisi, Ja kansat ja kullalla kruunatut päät Sitä kummana kuunnella voisi.

Vaan sit'ei suotu vielä kuolevaisen, Ei jättikääpiön, mi pyrkii kaikkialle, Kun jonkun pienen pulman kaikkeudestaII

Hän viisaudellaan selvillensä sai.

Vuostuhannet, vuosmiljoonat On turhaan urkkinut ihminen: Mikä elämän, yksilön tarkoitus on? Mikä meidän on oikea kehto? Mitä varten me luotihin maailmaan? Mihin kuljemme sokkoina kaikki?

Niin tuhannet, niin miljoonat, On näitä turhaan tutkinut, Kunnekka musta multamaa On heiltä kurkut tukkinut.

Olenko, narri, suuri, hullu lapsi? — Vaikk' enhän muita narrimpikaan ois! — Miks heittää hiiteen lemmon ongelmoita En vihdoinkin ma viisastuen vois? Tai antaa niille varmat vastaukset, Niin pääsis rauhaan rinta kärsinyt?II

Liet, Luoja, sä oikukas voima vain

Ja tiedoton, hirveä mahti,

Tai kaikenko viisas sä kaitsija liet

Ja lempeä lastesi vahti?

Mikä Hetkin, sä mahtava, tiedä en;

Olen vain sinun luomasi ihminen.

En syntymälahjoja muita mä saanut Kuin hiukkasen järkeä, tunnetta vain; Mun niillähän kaikkea tutkia täytyy, Siks tyytyös suomasi lahjojen ääneen: Mä muuta en antaa voi.

Kun tarkoitust' et elämälle suonut, Niin elolleni itse määrän luon; Kun onneen viittonut et valtatietä, Niin koitan onneen itse löytää tien, Ken taas ei noita itse tehdä viitsi Tai ehkei voi,'15

Hän muiden luomia lainatkoon Ja muiden Luojia palvelkoon, Jos henkensä siihen tyytyy Ja onni jos siinä löytyy.

Niin paljo on puutteita maailmassa, Niin monta kärsii, kituu pois, Niin paljo on väärää ja saastaisuutta, Min Tuonelan virrat jo viedä vois —

Vaan haudan jos partaalla elämän huolet Sä riemujen rinnalle vaakaan tuot, Niin varmaan riemujen voittavi mitta Ja kaivaten täältä sä kuolet.

Paistaahan, näät sen, täällä lämmin päivä, Koittaahan kevät jälkeen talvien, Tuoksuuhan hurmaavasti kukkaiskentät, Raikunhan lehdot lintuin säveleitä,II

Kuohuuhan kosket elon riemuvirttä Ja järvet taivaan kaarta kimmeltäävät — Siis miks en soittais tässä minä myöskin Riemuvirttä suuren elämän Ja laulais ilmi hengen luomistöitä Keralla kauniin, nuoren kevähän? Sen tehdä voinen ja sen tehdä tahdon Ja laulaa niin kuin laulat, luonto suuri.

Kun kevään tulleen sä luomaan käyt Ja töittesi valtahan vaivut, Niin eloa, taistoa laulusi luo Ja varmaan siitä sä nautit, Kun katsot sä voimien temmellystä. Mä tuota leikkiäs oon aina ihastellut Se elonriemun onpi osoitusta: Jos määrää muuta sulFei ehkä liene, Niin luominen on sentään suurin viettisII

Ja oikkus kummat, viehätystä täynnä, Suo aina uutta, uutta jännitystä Meidän kääpiöiden kummastella, Kummastella sekä ihastella, Ihannoida, Unelmoida

Taikka myöskin kyynelöidä.

Siis kiitos kaikesta, sä luonnon suuri äiti, Joka kohdussas mun kannoit. Sitten ruumiin, hengen annoit, Laskit maailmaan kuin pienen sokon lapsen, Jota muiden täytyi kannatella, Kunnes kypsyi tuosta itsetietoon, Huomas lahjas, ihmekanteloisen, Jolla soittamaan mä opin vihdoin, Soitin aina niinkuin parhain taisin,II

Vaikk'en oikeaa lie ääntä saanut. Kiitos, luonnotar, kun sentään sallit, Sallit soittaa loppuun laulun elämän!VI.

Nään tuolla kirkkomaan ja haudan tässä, Johonka hiljaa ruumis lasketaan; Jo surunuottiansa kuolonkellot Nyt käyvät aamun ilmaan soittamaan. Ja kellot kaikuu, kaikuu, kaikuu Ja vaarat kaukoa vastailee — Niin juhlallista, Niin murheellista

Nyt virttä saattojoukkue veisailee,Ja äiti kuollehen vainaan Kääntyvi puolehen taivaan Ja lapsensa sielulle autuutta rukoilee.

Niin yksilö kuolee kuin koskessa leikkivä laine, Niin hukkuvi jäljettömiin Kuin ilmalla täyttynyt häilyvä kupla Ja aikojen vierressä joutuvi unhoksiin, Lie kuinka hän mahtava ollut Tai mieroa kerjäten käynyt. Niin, harmaja hauta on kaikkien töittemme loppu, Ja mistä ei ihmisen laps oo konsahan tullut, Sinne, niin sinne on astua kaikkien pakko.

Sun rukouksesi kuolinvuotehellas On saamas kanteloisen viime kaiku, On lähteväisen linnun joutsenlaulu, Mi rientää aikoo kohti — surmoansa!II

Sä poistut näyttämöltä, yksilö, Mut tuhannet sun sijaas tulvaa kohta; Sun lakkas laulus, sammui kaunis kannel, Vaan luonnon yhteissoitto tuot' ei tunne.

Elämä kulkevi kulkuaan Kuin kuoleman armoton valta Ja soittaen jättikanneltaan Se ohjaa, ohjaa taivaan, maan,

Ja täyttää voimalla ilmavyön. Elon virttään vanhaa, mutta aina uutta Soittaa, soittaa jättikanteloinen Merten aavain aallokoissa, Korven aarnihongikoissa, Soittaa kuohuissa koskien, Liverryksissä lintujen, Ihmisintohimon soitimissa — Kaikkialla halki ikuisuudenII

Helkkyy, kaikuu, vyöryy7, raikuu Laulu suuren laajan elämän, Laulu luonnon kauniin kevähän Soiden luomisnautinnosta, Soiden elon ylistystä, Luonnon voimain valtaa ääretöntä, Luovan voiman ikuisuutta.ISÄNMAALLISIA.

3Yhteisvoimin yhteistyöhön!"

Istun rannan kuusen alla, päivä mailleen laskeutuu. Aallot laulaa kehtovirttä, kunnes silmät sulkeutuu, Kaikkialla hiljaisuutta, ilta vitkaan hämärtyy, Kummat varjot, oudot aaveet sielun silmään ilmestyy:

Hurmerusko äkkiänsä taivon synkän punottaa, Tykit paukkaa, säilät säihkyy, haavan saaneet voivottaa, Torvet soipi, hevot hirnuu, sinkoo hiekka tanteren, Kunnes sauhuun peittyy kaikki, laskeu verhot vöhyen.II

Sitten pitkät, pitkät ai'at on kuin haudan hiljaisuus, Kuulen lyönnit svdänraukan, kunnes syntyy kuva uus: Päivä vitkaan valkeneepi, valon valjun maahan luo, Tuonottaista tanteretta katsastaa mun jälleen suo.

Siellä nään mä näännyksissä pienen joukon nukkuvan, Vaikk' on päivä vlähällä uinuu raukat untahan, Kunnes uni jännervoimat ehtinyt on virkistää, Kunnes lämpö Luojan silmän valppahimmat herättää.

Innoissansa jalkehille nää n\'t huutain kavahtaa, Jotta joukko torkkuvainen tuosta pystyyn havahtaa, Hieroo unta silmistänsä, tuntee huomentuulosen, Tuntee taaskin suonissansa vanhat nesteet nuoruuden.

Päivä nousee taivahalle, kevätpäivä kultaisin, — Oisko unta ikävintä taisto äsken ollutkin? Unta kaikki miekan kalske, verivirrat vuolahat? Koska kukkii tanterella tuossa ruusut ihanat.II

Ja kun nousee kukkulalle joukon pienen johtomies, Niin hän kohta veljillensä sieltä ihmetellä ties, Että uljas, aava selkä heidän allaan aaltoilee, Houkutellen retkeilylle kummat henget viittoilee.

Ulapalla onnen saaren näkyy kaunis kangastus, Siell' on Sampo kätkössänsä, siellä kansan kalleus. »Sinne, veikot, soutakaamme, joka mies nyt purtehen, Viel' on verta suonissamme otteluihin urhojen«.

Yksimielin kevätkansa astuu toivon alukseen, Soutaa kohti onnen saarta, tahtoo Sammon omakseen. Vastainen on kyllä tuuli, taival kuluu kuitenkin, Yhteisvoimin kun on kaikki käyty haaksen airoihin.

Mutta siinä soudettaissa Luoja tuulen käännyttää, Valkopurjeet pullistuupi, laiva vettä viilettää, Nyt on miesten helppo olla, hiljalleen vain huovataan, Laulun, soiton ongelmoiden otteluissa kiistataan.II

Vaan jo kiista kiihottuupi, syntyy riitapuoluet: Keillä täss' on ruorivalta, keille kuuluu ohjakset? Toiset inttää älyllänsä johtovallan ansainneen, Toiset väittää, ett' on heillä vanhin oikeus alukseen.

Mielet kiihtyy, sanat sinkoo, matkan määrä unhottuu, Lailla lasten kiisteltäissä haaksi tieltään harhautuu, Tuuli tuima taltun, tyyntyy, meri hiljaa huo'ahtaa: Kaikki vanhat luonnon merkit ukkos-ilmaa ennustaa.

Taivon rannan takaloilta lonka musta nouseekin, Jymy kaukaa uhkaavaissa käy jo miesten korvihin; Vaan kun ollaan kuohuksissa, tuota tuskin huomataan Ja jos jotkut varottaakin, heit' ei kuulla kumminkaan.

Tuuli kiihtyy tuimemmaksi, taivas lientyy, pilveilee, Meri aava havahtuupi, ähkyv, kuohuu, tummenee, Kunnes halki pilven synkän iskee nuoli pitkäsen, Jyry seuraa, salamoipi, myrsky raivoo ulvoen.Kuink' on laita pienen purren, sopu Sammon soutajain? Riidelläänkö herruudesta heidän kesken yhä vain? Onko hornan inhat henget päässeet irti tyrmästään, Kosk'ei myrskyn uhkausta joukko kuule vieläkään.

Synteinikö rankaisuksi tuo mun nähdä täytynee, Kuinka veljet keskenänsä kuolemakseen riitelee, Kuinka aiheeks kurjan kiistan nostettu on entisyys, Vaikka varmaan miesten tarmon vaatis moinen nykyisyys.

Hurja joukko, mieles malta, käy jo laivan hoitohon, Kaikki tarmos, kaikki voimas, yhteistyöhön tarvis on, Sillä laiva huojuu, horjuu, myrsky ehkä murskaa sen, Ellei lakkaa kurja kiista, ryhdy miehet toimehen.

Meri vahtoo, myrsky pauhaa, haaksen musta kuilu vie! Eikä joukko työhön toinnu, noiduttu se varmaan lie — Koittaisinko pauhun halki tuonne huutaa, varoittaa? Ehkä Luoja äänen heikon heidän vuokseen vahvistaa.6o

»Ylös, joukko, yhteistyöhön! Kiinni köysiin joka mies, Kunnes lauhtuu myrskyilma, Kunnes vaaraton on ties! Nyt ei ole riidan aika, Vaan on yhteistoiminnan, Nyt voi surma vieraaks tulla, Viedä uhrit kuoleman!

Katsos kuinka mastot huojuu, Touvit sinkuu, voivottaa, Omaisuuttas irtahinta Kuinka vyöryt vailottaa, Kuinka kuohut raivokkaina Ryntää laivan ky 1 kehen Jotta haaksi saumoistansa Äännähtää jo huo'aten.6i

Ylös, joukko, jonka hurja Sokaissut on kiivastus! Aallot varmaan vievät kaikki, Ellei joudu pelastus; »Yhteisvoimin yhteistyöhön!» Keskinäiset riidat pois — Siinä yksin laivan turva Vielä ehkä olla vois!»

Näin mä huusin myrskyn halki, vaan ei kenkään

kuunnellut,

Meri heikon äänen voitti, vahvemmin en jaksanut; Riita jatkuu, haaksi huojuu, aallot lyö jo kannellen —•

Silloin herään---- Enkä tiedä, kuinka käynee kan-

sallen.

Syyskuulla V. lSgj.Kansalleni.

Kas tässä kättä, kansani, sä joukko tarmokas! Sun kanssas tahdon toimia ja kuolla puolestas, Jos ai'ot pelkäämättä vain sä käydä taistohon, Ja luoda silmäs vapauteen ja hengen valohon.

Ei nykyai'an sortaja voi saada laulajaa, Sen kunnian saa sorrettu ja oikeus sen saa — Ja jalo hän, ken kansoaan vain hiukan auttaa voi: Hänelle suista satojen myös siunausta soi.63

Eloni nuoren innolla mä liityn kansahain, Sen verta on mun suonissain, sen henki rinnassain, Ja minkä sain, sen korkoineen mä antaa tahtoisin — Ja työhön, valoon, kuntohon mä aina luottaisin.

Sä pieneks kansaks mainitaan; se totta lieneekin. Vaan oikeudenpa elämään on saanut pieninkin, Ja jos on voimaa hengen vain ja lakiin luottamus, Niin vie se vihdoin voittohon; mut kuoloon turmelus.

Ja voitto hengen, oikeuden se kaunihimpi on Kuin se, min tuottaa kanuunat ja ruuti sauhuton; Mut kaunis tää jos palkka on, yks keinokin on vaan: Vain kansan yksimielisyys on turva Suomenmaan.

Kun seisomme kuin yksi mies mi turma tulleekin, Niin toisten toivo, luottamus suo voimaa kullekkin, Ja lientynyt jos onkin nyt maan taivas pilvehen, Niin poistuvathan pilvetkin perästä myrskyjen.64

Perästä myrskyn, ukkosen saa taaskin kaunis sää, Taas luojan taivas seijastuu ja päivä lämmittää. Siis luota, Suomi, oikeutees ja turvaa toivohon, Näät kansa ilman toivoa on kypsi kuolohon.

Ei elämää se ansaitse, ken raukaks raukenee, Vaan joka tuulet, tuiskusäät päin määrää taistelee; Ja määrähäsi varmaankin on valo ainoo tie, Se saata keskeen korpien, se sydänmaille vie.

Näin turvaks maasi voiman luot sä itsetietoisen, Näin joka mies on sankari ja voittos ikuinen; Ja joukkos, vaikka pienikin kuin Kreikan aikoinaan, Se torjuu tuiskut tundrojen ja suojaa Suomenmaan.

Mä lailla Kreikan Tyrtaion jos voisin laulaa vain, Niin tulta, voimaa laulaisin mä kunnon kansahain! Mä muiden eellä astuisin kuin airut taistelun: »Tuo jalo joukko jäljessäin, se onpi kansa mun!»65

Vaan ylös, veljet, toimintaan, nous niinkuin yksi mies! Saa, kansa, Sammon taontaan ja leimuun tiedon lies! Sun olkoon oikeus oppaasi ja vapaus valkamas — Vaan pimeyteen jos peräydyt, on kuolo palkkanas.

Mut kuolla pois et voi, et saa: sä liian nuori oot; Sä vielä työssä tarvitaan, vain vanhat poistukoot! Ja vapauttas jos vainotaan, äl' ollos toivoton: Sun hengen voimaas lannistaa on nyt jo — mahdoton!

iSgi.Juhlaruno

Kuopion laulu- ja soittojuhlassa 18 18_2% 91»

I.

Keväinen hellä henkäys sai taaskin Suomellemme, Keväisen päivän paahtehet vei peitot järviemme, Vei järven jäät, ja nietokset ja nurmen nukan nosti, Ja inhan talven irnusäät ja tuiskut tuimat kosti.

Kuin kasvot nuoren morsion nyt Suomen luonto loistaa Ja raitis kevät-tuulahdus pois talvimielen poistaa; Taas lehvii lehdot, lepikot, ja tummui korven kuusi Ja tuomen tertut tuoksahtaa ja päivyt 011 kuin uusi.67

Sen paiste yhä kirkastuu ja heltyy helteheksi Ja taivon sini tummentuu ja lauhtuu lämpöseksi, Ja heinän hennot helpehet jo kiertyy kuorestansa Niin arkaillen kuin epäileis ne jättää piiloansa.

Taas nousee kummun kukkaset kuin nousis kilpasilla Ja metsän laajan laulajat taas leijaa taivahilla, Ne viettää nekin lennossaan nyt laulujuhliansa, Ne kiistaa nekin keskenään nyt sulosoitollansa.

Ne laulaa ilmi ilojaan, kun kevät vihdoin koitti Ja keväthellä heitellyt kun takatalven voitti, Nuo sirkku raukat riemuitsee, ne laulaa toivehilta: Kai Luoja heidät huolestaa ja suojaa huuhkajilta.

Ja luonto, äsken uinuva kuin impi unelmissaan, Se puhtoisena havahtuu nyt neitsyt-aatoksistaan, Ja kastehelmet heinikon ne välkkyy päivää vasten Kuin kirkkaat riemun kyyneleet vain silmiss' autuasten.68

Nuo sinitaivon sirkkuset ne tenholaulullansa Tään luonnon, äsken uinaavan, havautti unestansa Ja keväthelle hellittää ja nuojuu nuori heinä Ja kevätkeijuin toivehet soi soiton säveleinä.II.

Keväisen luonnon lainen On Suomen kansa: Kuin luonto kasvit, kukkaset Luo helmastansa, Niin loi ja luopi ilmoillen Tään kansan henki keväinen Ihanan taiteen kukkaisnummet, Vakaisen tieteen vankat tammet — Ja kaikki kantaa Suomen leiman Ja kaikki juurtuu kansan henkeen.7°

Kun kevätpäivä koittaa taivahalla Valaisten vaarat, rinteet, hongikot. Eloisa tuuli tuntuu kaikkialla Havauttaa huojuun korven kuusikot — Säteistä päivän, honkain huojunnasta Heräävät luonnon lauluniekat vasta; Liverrys täyttää kohta lehdot nuoret, Etäällä raikuu vastaan rantavuoret, Kajaten huomenkoiton kultaisuutta, Uhoten aamu-ilman ihanuutta.

Jo Suomen taivaallenkin koitti viimein Myös kevätpäivä.

Nyt senkö pilveen peittäis kaakon usma Tai idän häivä?

Ei koskaan, ei! Tää aurinko uus Valon voimalla tunkevi pilvestä taas — Ole huoleti, kansa, on turvassa maas: Nyt valvovi itsetietoisuus.71

Tää itsetietoisuus se lämmön loi

Ja uusi aika raittiin ilman toi

Ja näin sai vihdoinkin mun kansan huomen.

Havautti huomenhenki myös Suomen laulajat,

Keväisen leivon kanssa he kilvan laulavat

Ja heidän soittoneuvoistansa

Kuulee vanhan Väinön kansa,

Kuinka sointuu suomenkieli,

Kun on kansan kevätmieli

Soiton saajan kanteleessa.III.

Veisti vanha Väinämöinen, Lau'isti suvannon sulho Hau'inluusta soittoneuvon, Kalanluusta kanteloisen Itselle ajankuluksi, Kansallensa koetteheksi. Kun oli soitto suorittuna, Valmihina vaskikieli, Käski nuoret, käski vanhat,73

Käski keskinkertaisetki Soittamahan soitintansa, Tuota ruotaista romua. Soitti siinä nuoret, vanhat, Soitti pii'at,

soitti poi'at, Vaan ei soitto sointununna, Laulu laululle tehonnut: Kielet kierohon kävivät, Jouhet parkuivat pahasti, Ääni kaikui karkeasti, Soitto julmasti sorisi.

Sokea sopessa nukkui, Ukko vanha uunin päällä; Urahti unisijalta, Nurahutti nurkastansa: »Heretkätte, heittäkätte, Luokatte, lopettakatte! — Jos ei soitto Suomen kansan Vasta vaikuta paremmin74

Eikä hellemmin helise Taikka uuvuta unehen, Maku'usen maanittele, Niin vetelien viska'otte, Aaltoihin upotta'otte».

Siitä vanha Väinämöinen, Laulaja i'än ikuinen, Itse otti ontelonsa, Hau'inruotaisen romunsa; Alkoi soitella somasti Kajahella kaunihisti, Itkulle inehmot työnsi. Ei ollut sitä urosta, Eikä miestä naisellista, Ollut ei miestä, eikä naista Eikä kassan kantajata, Kelien ei itkuksi käynyt, Kenen ei sy'äntä sulanut75

Soitanto sulan urohon, Vienot virret Väinämöisen.

Näin on ennen soitettihin, Soitettihin, laulettihin, Kun oli ihanat ai'at, Lapsen ai'at armahaiset; Kuullut kultasi kujamme, Pirttipalkit päivänpaiste, Vesillä venoset sousi, Mailla kärrit kieritteli.

Eipäs kuulunut konetta, Halonsyöjän sylkytystä Eikä vihlonut sydäntä Veturin vihaiset äänet76

Näillä Pohjolan perillä, Suomen mailla mairehilla.

Nytp' on tullut toinen aika Aika toiminnan totisen; Nyt on päivä pilvilöissä, Liennyksissä luojan taivas, Kaakossa kamala lonka, Halju hattara idässä. Nyt on vuoro Väinämöisen, Lauluniekan laihemmankin Vuoro torvin toitotella, Soitella sotaisin äänin, Jotta untelot eläjät, Suosijat suloisen soiton, Saisi sitkaimen vetohon, Va'on pitkän pientarelle; Ehtis maahan siemenkylvö, Touko henkinen itäisi,77

Josta nousis nuori vilja, Oras hento heilimöisi, Ennen kaakon lcalmatuulta, Hallan harmajan tuloa.En jouda, en jouda!... L

Rusotaivaalla hohtavi purppurapilvet Ja päivyt jo maireena mailleen käy, Ja luonto on kaunis ja kukkaset tuoksuu Ja taivaalla myrskyn ei merkkiä käy.

Mut sorean Suomeni valtiotaivas Se lientyy, lientyy ja pilveilee — En ehdi mä nauttia leikistä luonnon, Mun kansani kallihin kvyneilee.79

Ja leivonen, kaivattu kumppali ennen, Nyt pyydän mä, koito, sun vaikenemaan: Mun kanteloraukka ei riemua siedä, Se kansani kanssa nyt itkee vaan.

Myös tummain silmäsi tulten säihkyt, Ne näin minä kyllä, mun impyein, Ja rintahan mullakin leimahti liekki, Sun toivoni morsiameksi jo tein.

Mut impeni armas ja viehkeä-huuli, Sun jouda en ruusuja suutelemaan, Mun kansani kallis ja murhekas maani Ne kutsuvat työhön ja taistelemaan.II.

»Oi poikani, heittäös työsi jo pois, Jo ammoin on saapunut yö, Pian koittavi taivaalla huomenkoi — Tuo valvonta voimasi syö!»

Oi äitini armas ja kultaisin, Et nyt mua työstäni saa — En jouda, en jouda mä uinailuun: Kun vaarassa häilyvi maa.87i

»Oi, lapseni, nuorihan vielä sä oot, Mitä työsi se hyödyttäis? On kansalla valvojat vanhemmat — Kuka kuntosi ymmärtäis?»

Voi äitini kallis ja kultaisin, Mua vaativi velvollisuus! Mitä siitä, jos nauravi harmaapäät, Mun puolella polvi on uus.

Minä nuoria kutsun ja innostan, Kunis kaikki he valveutuu — Ja halpa se varmaan itse on, Joka tointani halveksuu.

»Oi, poikani, kaunista kaikki on tuo, Mut ken sitä huomaa, ken? Kuka kumma sun vaivasi palkitsee? Vain

kuolema kostaa sen».82

--o

Voi äitini hellä ja herttainen, Mitä palkkoa pyytäisin? Kun kansani kallihin säilvis vain, Minä riemuiten poistuisin.

En vaadi mä valtoa ylhäisten, En kultia rikkaiden; Mun palkkani kansani onni on vaan Sekä henkiset he'elmät sen.

Niin, äitini hellin ja herttaisin, Ikä ihmisen lvhkänen on. En jouda, en jouda mä uinailuun, Mun täytyvi taistelohon.

»Voi, lapseni nuori ja kalpea, voi, Sinun intosi oivallan — Ja Luoja sun toimesi siunatkoon Ja vieköhön huolet maan!»

Suursaaressa '-'/e 91-Maisteri-kekkerit.

Oli sauhua huone täynnä kuin taistelukentällä vaan Ta pöj'dällä pulloja seisoi kuin kannokko kaskesmaan, Yli-ympäri sikarin päitä sekä tahroja liköörin — Kas semmoiselta se näytti ilokestissä maisterin.

Hän itse on hienoin herra ja silkistä rinnukset, Nenäkakkulat kallihit yllä ja korkeat kaulukset: Hän onpihan syntyä suurta ja pappa on arvokas mies Ja rikkautta heili' on myöskin, — niin ainakin ihmiset ties.84

Ja nyt hän on maisteri vihdoin, siis viisas ja oppinut on, Muka nyt ovat aseet valmiit elon tuimahan taistelohon • — Siis juoskoon hurmaava juoma ja pyöriös taivas ja maa, Toki sentään maisterimiessä vapauttahan nauttia saa.

»Hoi, kyyppari, pullosi poista! Tähän samppanjaas sinä tuo, Kovin käynyt on äiteliääksi iankaikkinen »munkkisi» vuo! Hei, kumppalit, pohjaan maljat, niin saadahan samppanjaa, Se se silmiä kirkastuttaa ja mieliä kannustaa».

Näin reuhasi maisteri nuori ja kuorossa huusivat muut: »Jano juuri ei meillä nyt liene, vaan voipihan huuhtoa

suut!» —

Niin olikin sauhua syöty! Kovin karvaita sikaarit! Oli äänissä karkea kaiku ja paineessa tenoorit.

Mut samppanjaa kun saatiin, pian kaikki jo miehistyi, Taas silmihin tuikahti tulta ja mielet jo virkistyi: Jo on joukkio soittoa vailla, joku kieliä koskettaa, Ja toiset ne huojuen säistää ja lauloa hoilottaa.Yks sentään nurkkahan tuonne on hiipinyt hiljakseen, Hän tuskin on tilkkoa juonut, enin istunut itsekseen: Tuli maalta hän tuonoin vasta, ylioppilas nuori hän on, Sukulaisena maisterin tänne pääs seurahan hienoston.

Ujo onpi hän, kansanlapsi, ei tottunut teeskeilyyn, Hän seurassa vanhempainkin voi vaipua mietteilyyn; Ja hälle kun vahtova malja nyt tuodahan samppanjaa, Niin luotaan maljan hän lykkää ja vitkahan virkahtaa:

»Ei, serkkuni, tuota mä juomaa en sentään koskaan jois! Ken on kansoa köyhää nähnyt, sitä varmaan juoda ei vois! Hyvät herrat, te tiedätte kaikki: kato kansalta viljat vei Ja kun toisilta leipää puuttuu, niin moisia juoda ei».

Sai tulta jo lempeä silmä ja äänikin kirkastui Ja hän nääntyvät joukot muisti ja muistohon vilkastui: Hän näki nuo kalpeat kasvot, lapsjoukkion kerjäävän, Näki ryysyiset, surkeat äidit vilun kourissa kylmäävän.86

Hänen mielensä kauas karkaa, ei herroja näitä hän nää: On nälkähän nääntyvä joukko hänen silmissä seurue tää, Tuo sauhu on kalman usmaa ja ruumiita pullot nuo Ja juoma on Tuonelan vettä, on musta ja katkera vuo.

Miten onkin hän tänne tullut, mihin kuulua ei hän voi! Mikä tylsytti tunteet häitä, kun hänkin jo mässäten joi: »Ei, ei! pois täältä mä tahdon, pois kansani kurjan luo, Sen vaivat ja näljät mä kannan, kunis kuolema lohtua suo.

»Hyvät herrat, mun lähteä täytyy, mua kutsuvi velvollisuus! Tähän seuraan en minä kuulu, sen vieras on kansallisuus, Minä kaukana korvessa synnyin, katovuodet ja hallat mä

näin,

Ilojuoma ei mullen maistu, nämä muistot on mielessäin.

Te kaupungin herroja ootte, on vierasta kansa ja maa, Ja vastaisuus sekä lapsuus teili' lietona kangastaa; Mut korpien keskehen käykää! Se samppanikaihonne vie, Minä vast' olen tullunna sieltä ja sinne on taas mun tie».87

Ja liän toisihin riemuten katsoi kuin lausunut heille hän ois: Miks ette te kanssani seuraa, sehän kaunista kulkua ois! Hänen silmässä kyynelet kiilsi, vapis ääni ja sylky tti syön — Ja hän hattunsa äkkiä tempas ja peittohon poistui yön.

Hänen mentyä kotvasen aikaa oli huoneessa hiljaisuus: Ei koskenut maljaan kenkään. Nous rintahan käskijä uus: Sun kansasi nälkään nääntyy, sinä samppanjaa vain juot! Omatunto sun palkitseisi, jos heille sä summan suot.

Oli raskasta huoneen ilma, oli hilpeys häipynyt pois, Kuka tiesi jo kuin olis käynyt, jos muudan ei huutanut ois: »Mitä hittoja istutte siinä kuin kirkossa istuttais, Hei, maisteri! Maljasi pohjaan! Ja sitte jos laulettais!»

Ja taas sai samppanja armon, lasit korkeat kilkahtaa Ja muutama soitinta soittaa, muut laulua kangertaa: Ylimielinen maisteriparvi ilonhetkeä viettää nyt, Ei tahdo se nälkää muistaa, sen tunne on tylsistynyt.88

Vaan äskönen hilpeä mieli se seurasta poistunut on; Ei tullunna entinen tuuli, jos juomia tulvatkohon — Mikä kumma se sentään vaivas? Miks samppanja maistunut ei?

Tuo poikako jaarittelullaan janon maisterijoukolta vei?

iSgi.Kummakos jos maamme kallis?

Tänne Suomen sydänmaille Luonnon vietti meidät toi, Synkät korvet, suot ja rimmet Kylvömaiksi meille soi.

Näille tehtiin toukojamme, Kaskiamme kaadettiin, Jotta Suomen suven tullen Siemen kylvää saatettiin.7°

Piilossansa kypsyi kylvö, Kunnes puhkes kuorestaan, Maamme kauniin maireheksi Tuoksui kummaa tuoksuaan.

Kylvö tää on kansanhenki, Joss' on vankka varustus; Siin' on toivo, siinä turva — Siihen mull' on luottamus.

Suomen kansa katajainen Kesti myrskyt, tyynet sous, Käytti vuoroin kuokkoansa Vuoroin taistoon tuimaan nous.

Suomen kansan kirves kaasi Lakkalatvat hongat nuot, Suomen kansan aura käänsi Nurin nurmet, korpisuot.97i

— Tääll' on karut kaskilouhet, Jylhät korvet, kovat työt, Tääll' on vilut talven viimat, Synkät syksyn hallayöt.

Tääll' ei kestä kurja kansa Eikä viihdy vieras mies: Meistä vain on Suomi sorja, Meille lämmin on sen lies.

Lämmin meille muistojamme, Taaton talvilies kun on; Senhän eessä kertoi äiti Öistä tuskan, turmion.

Varkain hiipi vainon joukko, Löysi turvetöllitkin, Ryösti karjat kytkyestä, Polki vuoden viljatkin.92

Mutta Suomen sitkas kansa Luotti Luojaan, keväimeen, Leipoi parkit, pettuleivät, Kylvi kasket siemeneen.

Meidän työtä tietää niityt, Puhuu pellot, vainiot, Meidän sankarmuistojamnie Kertoo linnain rauniot.

Meidän huokuu hikeämme Suomen suot ja manteret, Meidän hyötää hurmettamme Ahot, kankaat, tanteret.

Kummakos jos maamme kallis Siis on meille kaikillen? Kummakos jos emme sallis Kuoloon kurjaan käydä sen?

1891.Kuusi kalliolla.

Noin pystynä päin sinitaivasta Kun nostat sä uljaan pääsi, Niin luulisi, jotta jo taimesta Sun Luojasi vapaaks sääsi, Ja että sä vehmahan maaperän sait, Jost' ilman vaivoja ruokasi hait.94

Mut kallion kylmänpä kyljestä Sun kukkea kruunusi nousi Ja tuulien touhussa myrskyllä Sun latvasi laulaen sousi, Mut runkosi vankka se taipunut ei, Jos lehväsen tuulis-pääkin vei.

Kun luottavan tyyneenä eessäni mun Tuoss' seisot kuin koskessa paasi, Teen aatoksissani vertailun: Jos tuo olis kulturi maasi! Sen juuret ne kansasi sielussa ois, Vaan latva se vapaana soutaa vois.Vuoden vaiheella.

Kuin sokean silmästä kyynel vaan On ikuisuudesta vuosi: Mä kyllähän kyynelet vierivän nään Ja aavistamaan

Ne saattavat syntymälähdettään — Mut sielun pohjan ja syvyyden, Ne peittävi terhene ijäinen.96

Kun saituri ahnein aarteitaan Vain ihmissilmiltä vahtii, Niin salaisuuttahan ikuisuus. Ei viisainkaan

Voi lausua, mimmoinen vuosi on uus; Vain henkemme silmähän kangastaa Tuo kumma ja verhottu kaukaismaa.

Soi tornista torvet jo keskeen yön, Ne uudelle vuodelle soittaa; Oi, jospa ne kansani valveuttais, Niin aljetun työn

Myös henkinen kylväjä päättää sais; Ja vaikkapa hallakin viljat vei, Niin Suomeni sentään sortuis ei.Kerjäläisen jouluilta.

Kylmä, kolkko oli jouluilta. Tuhansittain talven taivahilta Tähtösiä tuikkaa vilkkuellen, Tuikkaa parvittain ja yksitellen.

Vinkuu puissa pohjan vinha tuuli, Luihin, ytimiin sen käyvän luuli, Varsinkin jos kulkenut lie tuolla Rauturannan aukealla suolla.98

Yksin, ypö yksin tietä astui, Astui rientäin, jotta ruumis kastui, Soista tietä lapsi kerjäläinen, Repaleissa, vaikk' on tuuli jäinen.

Auki reuhottaa tuo rääsytakki, Niskaan lipumass' on vanha lakki, Yksin silmäripsetkin on jäässä, Kengät rikki — tämmöisessä säässä.

Vilu taivaltajan suoniin tarttuu, Huu! kuin kylmä karttumistaan karttuu Viel' on kartanolle virsta matkaa, Kulkuansa täytyy koettaa jatkaa.

Läpi ruumiin käy jo hyinen halla, Tähdet kirkkaat kiiluu taivahalla, Väristys käy pitkin selkäpiitä, Jalat jäykkyy, koht' ei voimat riitä.59

Vielä hiukan kestä, lapsikulta, Kartanosta tiukkaahan jo tulta, Koita ponnistaa sä vielä hetki, Niin jo päättyis suita kurja retki!

Vaan ei kenkään jaksa enempäänsä, Laps jo horjuu nälkää, kylmyyttänsä; Yhä taivaltaa hän sentään vielä, Lumi narskuu kengän alla tiellä.

Kirkkahina tähdet taivaan loistaa, Kirkkaat vilkkuu tulet akkunoista Kartanosta metsän takaa tuolta, Kyllä näkee lapsikin ne suolta.

Vaan ei liiku enää jalka kylmä, Umpeen painuu myös jo tumma silmä — Nietokseen hän tuuskahtikin vasta, Kylm' ei säästä kerjäläistä lasta.JOO

Tuskat tyyntyy, näljän vaiva haihtuu, Kuvituksen leikiks järki vaihtuu, Onnen maailmoita hälle näyttää, Köyhän raukan toiveliet jo täyttiiä.

Tuoli' on taivas, siellä loistossansa Istuu Luoja maan ja taivahansa, Edessänsä enkeli on hällä, Äänellään mi kertoo lempeällä:

— »Herra maailman ja taivahitten! Käskystäs kun kuljin maita sitten, Näin mä lapsen köyhän nääntyneenä Nietokselle kylmään jäätyneenä».

»»Teithän niinkuin käskenyt oon teitä: Luoksein saattakaatte nääntyneitä?»» Lausui viestillensä kaiken Luoja; »Hän on täällä» — vastaa viestin tuoja.IOI

Tähdet tuikkaa talven taivahilta, Kylmä, kolkko nyt on jouluilta, Kylmä tunkee ytimiin ja luihin, Tuuli vinkuu seinuksiin ja puihin.

Vaan ei kylmä enää kerjäläistä, Hän jo vaivoistansa pääsi näistä; Kunne toivoi, pääsikinkö sinne, Sit' en tiedä. Elo päättyy minne?

1890.MIELIALOJA JA TUNTEITA.Syksyinen mieliala.

Syys tuntu luonnossa ja taivas valju, Kukkaiset kuolleet, lehdet kellertää, Ei tunnu tuuli, kylm' on luonnon silmä,

Vedenkin pinta tuskin värähtää.

On luonto tyyni, tyyni tunteettuutta, Tai ehkä uinuu sopusointuaan Tai väsyi luomaan ja nyt voimaa uutta Tuoss' imee ikuisista vuoksistaan.xo6

On tyyntä kaikki, rauhan päivä loistaa Valjulta laelta sinitaivasten — Miks sitten tuulispäänä tunne riehuis, Kai syyt' on kerran kuolla myöskin sen?

Niin ootkin tyyni taas, sä sydän raukka, Ett' oikein pelkään saavas talven jään; Tyhjyyden syvää rauhaakoon se lienee Tai liekkö tyyntä eellä myrskysään?

i8gi.Niin herkkä kuin haavan lehti.

Niin herkkä kuin haavan lehti On tuulien suukkosille, Niin herkkä ja altis on mieleni mun Myös tuntehen tuulosille.

Niin täynnä kuin syys-yön taivas On tähtien kehriä noita, Niin täysi ja kirjava syömmeni myös Utuheikkoja on unelnioita.io8

Kuin pyörivi pyörteessä kaarna, Ei nielua virran se vältä — Niin maailman pyörteessä häilyn mä myös, En kuilua kuoleman vältä.

'893Tuuliajolla.

Olen maailman touhussa rikkeynyt, Repaleina on sieluni mun: Epäkunnossa purteni purjeet on Ja venhoni ruoria tottele ei, Omin valloin vain sekä oikkuillen Tuul'ajolla vauhkona kiitää.IIO

Mitä teen minä toivoton venhemies, Elon aavalla kerran kun oon? Oi, jospa nyt luotonen ilmestyis, Min suojahan haaksensa ohjata vois! Levon hetkeä tarvitsen.

Näät myrskyssä hukkasin määräni pään, Epäkuntohon purjeet sain; Vain pilkkunen maata jos kangastais, Mun henkeni ehkä jo voimaa sais — Mut minne mä silmäni Uumenkin, Nään aavaa, tyhjää ja aavaa.

1892.Talvitunnelma.

Haihtuu riemu, vaihtuu onni, Hukkuu usko, luottamus, Kuluu kulta, pettää toivo, Kuihtuu kaunein kukoistus.

Sammuu tähti, lientyy taivas, Kuivuu lähde kuohuvin, Taltun tuuli, voipuu aatos, Päättyy päivyt valoisin.112

Katoovaist' on kaikki täällä, Suoltuu vyyhti elämän. Miks mä muista poikkeus öisin? Luonto täyttää tehtävän.

Tullos siis, sä rauhan neiti, Kylvä lunta sydämmeen, Tyynnä niinkuin talven luonto Käyn sun syliis ikuiseen.Väsyksissä.

Nuor' öisinkö minäkin ollut, Tuli-intoa uhkuillut Ja toiveinko rintani tuorein Ois kerran se kohoillut?

Ja aiturin laillako aatos Myös mittasi taivaat ja maat, Ja raivosi sortoa vastaan — Miss' aiat on onnekkaat?4

Olen riemuinnutko mä myöskin Kuin lapsonen mieleltäin Jako mull' oli puhtahat tunteet Sekä hellyyttä syömmessäin.

Minä myöskinkö kerran se lemmin Ihanaisinta immyttä maan, Hänen suutelin ruusuista suuta Kuin äityet lapsuttaan.

Tavottaissani taivallan kaarta Olen uupunut voimiltain, Minä hulluhan autuutta hourin, Utuhienoa onnea hain.

Elo särmäkäs, karkeasyinen Vei haaveilet hienoiset, Peräpohjolan tunturituulet Hyys tuntehet terheniset.i'5

Iva ilkeä turmeli mielen, Kun pilkaksi kaikki se löi — Elon nautinto hengetön, ontto Poven surkean-tyhjäksi söi.

Mihin sai multa herttahat hetket, Sitä, koito, mä tiedä en •— Pian onko jo aikani tullut, Sitä aavista myöskään en.

Nuor' öisinkö minäkin ollut? Näin olleeni ilmoitetaan, Mut totta se ei toki liene — Kai unta on ollut se vaan!Mä olen kuin siipehen ammuttu lintu.

Mä olen kuin siipehen ammuttu lintu, Mi toisien jälkehen pyrkiä koittaa, Vaikk' kuoleman enteet jo suonissa tuntuu Ja raukea velttous jo kohta sen voittaa.

Mä matkani suunnan ja valkaman tiedän Ja sinne mun toivoni vain halajaapi, Mut kohtalon nuoli mun siipeeni sattui, Se lentoni vauhtia vaimentaapi.ii7

Siks olen kuin siipehen ammuttu lintu Ja toisien rinnalla riehua koitan, Vaan heikko jos onkin jo siipeni lyönti, Niin toivon mä sentään, mä kohtalon voitan.

Syysyönä 1892.Onnensa kukkulalla.

Hän on mun, hän on mun, minun ainoastaan, Sen kuiskasi mulle hän vasta. Miten voisin mä hillitä mieltäni siis, En huoli mä maailmasta.

Viis veisaan mä siitä, jos köyhä mä oon, Ja jos leipäni maailmalla:

Hän on mun, hän on mun! sen tiedän mä vain, Mun ainoan taivas-alia.9

Salatieto se sentään vielä nyt ois, Sitä sulle en juoruta saisi — Mut onneni viesti jo tahdottain Yli huulteni huilata taisi.

Ja tietköhön vain koko maailma sen,

Minä voittajan käynnillä kuljen:

Hän on mun, hän on mun, minun ainoastaan,

Minä vain hänet syliini suljen.

Minä vain olen häntä nyt suudellut — Sekä äitinsä aamuin ja illoin — Ihan suulle mä suutelin, kerran vain, Voi, kuinka hän purppusi silloin!

Hän on puhdas kuin pulmunen päivällään Ja tuntehen lämpöä täynnä — Lie tuttukin sulle hän ennaltaan, Jok' 011 koulut ja kaikki jo käynnä.120

Mitä tässä mä sentähän kerronkaan, Tuhat vuottahan kertoa voisin. Sinä voitkin jo onnea toivottaa! — Myös sulle mä semmoisen soisin.

1892.Unta.

Et sinä siis se ollutkaan, Jot' äsken suutelin, Kun uinuin lehdon varjossa:

— Mä tyhjää tavoitin.

Se sinisilmäs ollut ei, Min ylläin aina näin, Kun haaveistani havahduin;

— Mä taivaan kaaren näin.122

Ei sun siis lämmin hengähdys, Min tunsin poskillain — — Se suvi-ilman hyväilys Ja päivän paahde vain.

Ja ääni, jota kuunnellen Mä uinuin autuuteen? Se lehdon leivon laulu vaan Ja vieno loiske ve'en.

Siis kaikki unta, unta vain! Myös itse unta lien? Tään unten haavemaailman Kai hautaan myös mä vien.Niin uskollisna kuin taivahan tähdet.

Niin uskollisna kuin taivahan tähdet Iäti vilkkuvat vierekkäin, Niin uskollisna kuin koitto ja päivä Iäti toistahan syleilee;

Niin uskollisna kuin rantaman ruusu Valohon taipuvi kaihossaan, Niin uskollisna kuin aalloton lampi Taivahan häiviä heijastaa;124

Niin uskollisna kuin ulapan kuohut Iäti toistahan kaulailee Ja kuolevat rannalla kalliohautaan Pitkähän suukkoon ja syleilyyn —

Niin uskollisna, oi sulhoni sorja, Sun kanssasi elämän aallokon käyn, Sun tanttasi yksin mä elää tahdon Ja kuolla

sun kuumahan suudelmaan.Hän iloinen oli kuin talveton toivo Ja hellä kuin äitini armahan suukko, Oli raitis kuin keväimen tuoksuva ruusu, Oli kaunis kuin pilvetön päivyen nousu, Tuhat-ilmeinen kuni sielukas silmä Ja puhdas kuin unelma uinuvan lapsen — Suvituulosen lailla hän luokseni leijas Ja kaikosi pois kuni vuoristokaiku.

Hän

6Vastaisen ai'an vieno auerpilvi.

Vastaisen ai'an vieno auerpilvi Elosi huolet kaikki hunnutkoon, Keväisen aamun hellin tuulenhenki Unelmas untuvaiset varjelkoon?

Toiveesi hennoimmatkin helpehyiset Syksyisen hallan öiltä säilyköön, Kirkkaana lehdon lähteen silmän lailla Sekeinen sielus taivas päilyköön!127

Tunteesi nuorten äämuliljain lailla Povesi puhtoisuutta tuoksukoon, Keijuiset lemmen virttään viehkeintä Ikuiset ai'at korvaas kuiskikoon!

Jos sentään joskus otsas taivahalle Osuisi pilvi, vaikka pieninkin, Kesäisen hellän tuulenhengen lailla Sen hiljaa, hiljaa kauas poistaisin!Kuin leikkii lämmin säde suvipäivän.

Kuin leikkii lämmin säde suvipäivän Kesäisen vehmaan lehdon liepehellä, Niin leikkii silmäs viehkeen lämmin katse Uhoten tuntees nuoren tuoreutta.

Kuin hymyy metsän ruusun raitis nuppu Rusoisin huulin lempiperhollensa, Niin hymyilet sä suullas hurmaavalla — Ken sitten lempiperhos olla saapi?129

On kevään aika lyhyt Pohjolassa — Niin väleen kuolee ruusut kaunihimmat; Iloitse, leiki siis, sä säde päivän, Pian voi tielles tulla syksyn pilvet.

1893.Hyljätty.

Aallot toistaan armastellen Kaulaa rannan kaislikoita, Vuorten huiput suuteloita Saavat taivaan pilvilöiltä; Maata päivyt mairittaapi, Lammen laineet kultaa kuuluit, Tuuli tuonta tuudittaapi, Kentän kukkaa päivänperho —131

Mun ei kulta konsaan muista Mairitella marjuttansa, Suo ei sulhon suuteloita Eikä huoli huolivasta: Muistaa mieron morsianta, Naurattaapi naista toista.Et lempesi haavoja lääkitä voi!

»Et lempesi haavoja lääkitä voi, Älä, ystävä, koitakkaan! Kun tahdot sä polttoa jäähdyttää, Sydänkirvely kiihtyy vaan.

Et lempesi muistoja haudata voi, Älä, ystävä, koitakkaan! Kun luulet ne kuollehen ainaiseks, Nepä hetkisen uinuu vaan».133

Niin, hetken ne uinui, hetken vain, Kunis, koito, mä yksin jäin: Heti entistään yhä selvemmin Sinut sieluni silmällä näin.

Minä näin sinun istuvan vierelläin, Sulosuukkosi tunsin mä myös — Ja mun hellät ja lempeät syleilyt Suli suojaten "ympäri vyös:

Ja silmäsi säihkyvän eessäni näin, Kuten muistin ne vanhastaan Ja hurmaunein sinut katsein join Ja unhotin taivaan ja maan.

Ja ne viileät iltamat muistin mä taas, Miten ennen me istuttiin, Kun järvyen laineilla karkeli kuu Ja me lapsina haaveiltiin.134

Koti meidän se kauniiksi laitettais, Talo taidetta huokuis vain — Ja aivan sä sait minut suunniltaan Elontyötäni ennustain.

Minä maani ja kansani laulaisin, Tämä kansa mun ymmärtäis Ja kerta kun sitten mä kuolisin pois, Mun työni ja maineeni jäis.

Sinä kunnian kukkuran kantaisit, Jos sulhosi suureks sais — Voi, kultani kallein, ainoisin, Jos vain sinut

saavuttaisi

Vaan nyt sinä haihtunut haave oot, Joka rauhaani häiritset; Miks aina sä eessäni kangastat, Kun sentään sä antau et?135

En lempeni haavoja lääkitä voi,

En, ystävä, koitakkaan;

Tosin luulin ne kerran jo kuolleen pois,

Nepä hetkisen uinui vaan.Kuin huolivi kuutamon kultanen vyö.

Kuin huolivi kuutamon kultanen vyö Tuon tumman tunturi-lammen, Niin valaiset mieleni mustan yön Sinä hellällä vienoudellas.

Läpi kasteenhelmien hymyilee Sulopäivyen koitossa ruusu, Niin myös läpi lempesi kyynelten Sun sielukas, sininen silmäs.137

Kuin kesäisen taivahan ruskot vain Läpi auerharsojen hohtaa, Niin hieno ja lämpönen purppuravuo Luo ruusuja poskesipäille.

Kuni vierivän virran ulpukka vain On valkea, raitis ja puhdas, Niin oot, oma kultani armaisin; Lumen kanssa sä kiistata taidat.

Kuin lauhkea tuulonen keväimen On tuores ja lämmin ja hellä, Niin lie sinun morsius-suudelmas — Oi, jospa sen kohta mä saisin!Niinkuin merten myrskysäillä.

Niinkuin merten myrskysäillä Laine toistaan tavoittaa, Vuoroin vuoreks kuohahtaapi, Vuoroin laaksoks lankeaa.

Niin mun mielein aallokossa Riemut, murheet vaihtelee, Suistuu milloin syksyn yöhön, Milloin taivoon taistelee.39

Laine suuri, lakkapäinen Vaatii synkän syvänteen, Valo kirkas keskipäivän Luopi vahvan varjosteen.

Kun on toiveet tuiki suuret, Suuri myös on pettymys — Tyynny, taltu, myrskymieli, Se on sentään — täytymys!

Heitä tultes turhat roihut, Vaivu tuhkaan tunteines, Pohjan viiman vilu henki Jäätää sentään sydämmes.

Kätke lempes liiat liekit Poves pohjaan synkimpään, Sinne hautaan harmahimpaan, Kunne toiveet kätketään.i4o

Sitten haudan merkin lailla Kertoo silmäs katsellet: Tässä lepää lemmen leimut, Nukkuu nuoret töivehet.

Siis jos mua säälit, impi, Liiku hiljaa haudallain, Ettei ottais tulta tunne, Jonka uneen kerran sain!Neiti B:lle.

Kuinkas eksyit sä, kumma kukka, Kuuman aavikko-kosteikon, Kuinkas eksyit sä kauas tänne, Kussa varmaan sun kylmä on.

Sulle valju on Suomen taivas, Sulle kolkko on ilma sen: Tääll' on tuntehet taltuksissa, Jäistä järkeä ihminen.142

Niin on silmäsi syvät, tummat Kuin on lampuet sydänmaan, Niin on tunteesi tulta täynnä Kuin ei Suomessa koskonkaan.

Lämmön hehkua luonas hengin, Joka jäänkin jo sulattaa — Mutta kauanko pohjan kylmää Jaksat, kukkanen, vastustaa?

1893.Impeni. I.

Kaunis ja soinnukas myös On rastahan raikas laulu Pohjolan kevään viipeessä yössä — Kauniimpi soinnulta vain On ääni mun armahain, Kun lahdella iltasin soudellaan Ja vaarojen kaikuja kiusaillaan.II.

Kirkas ja hempeä myös On vilkkuva ehtoontähti, Mi kuutamon kilvalla taivaalta välkkyy — Kirkkaampi, hempeempi vain On silmä mun armahain, Kun koivujen kalveessa kisaillaan Ja lempemme tunteita kuiskaillaan.III.

Tarkka ja tunteva myös On äityen kuuleva korva, Kun lasta hän syysyön helmasta vartoo — Tarkempi-kuuloinen vain On sentähän armahain, Kun rannalla iltasin istuissaan, Hän vuottavi aironi kolketta vaan.

1893.Mä suutelin häntä ja itkin.

Kera kultani rantoja kuljeksin Ohi kumpuen, jolla me muinoisin Oli istuttu iloa lyöden.

Tähän jäimme .... ja kumpikin vai'ettiin, Suviaikojen riemuja muisteltiin.

Allani peilinä päilysi lampi, Ylläni siintävä kuulteli taivas, Eessäni karkeli lämpöinen auer Ja vierellä impeni istui.147

Mä onneni muistoja ääneti nautin Ja silmillä armahan silmiä etsin — Vaan silloinpa nurmella rakkahan kummun Nään orvokin suuren ja kalpeen.

»Miks lie tuo kukkanen kalpea vallan? Kai Luoja sen siintävän kauniiksi loi?»

»»Siks' että sun vuoksesi vuosia itkein Mä nurmikon kukkaset kyynelin kastoin, Siks onpi se suuri ja kalvas»».

Näin kuiskasi impeni, orvokki raukka; Nyt näin: oli poskien ruususet poissa.

Jo haikeat moittehet rinnassa kuulin: Mun vuoksi on kukkani kuihtunut täällä! Mä suutelin häntä ja itkin.

i893.Äitini silmät.

Kun uinuin lassa mä kehdossain, Näin taivahan tähtyet vuoteeltain — Mut kirkkaampina kuin tähtönen koin Ain' ylläni valvovan nähdä mä voin Oman äitini armahat silmät.

Nyt tultua neitojen maailmaan Tuhansittain tähtiä kohdata saan, Sinerväistäpä kaksoistähteä vain Niin hellää ja vienoa turhaan hain Kuin annahan äitini silmät.

1892.Kauniimpi sentään.

Kaunis on katsoa kielosen itlcemä helmi Aamulla varhain kastehen kimmeltäissä, Kun taivahan rantoja kultaavi nouseva päivä — Kauniimpi sentään äityen silmässä kyynel, Lasta kun verkkaan kehdossa liekuttaissa Onnekas katseensa äkkiä taattoa kohtaa.

1893.Viattomuuden uni".

(E. Vikströmin veistosta katsellessa.)

On silmäkulmillas ja poskipäilläs Ihanan puhdas ilme, viaton Ja ohimoillas väikkyy tunnon rauha Ja unes kyyhkyn unta myöskin on.

Niin uinut tuossa kuin on pulmut puhdas, Min likimaill' ei haukkaa, huuhkajaa; Hyveiden henget valvoo vuotehellas, Ne pilvet turman kauas tuulottaa.51

Sees niin kuin silmäs, uneen ummistaunut, Sun ylläs elon taivas kaareilee, Ja unessas kai päivän paistellessa Keväisen lehdon keijut kisailee.

Sun äitis vienon hellät kehtolaulut

Elosi halki sulle soikohon,

Ett' tunne puhdas kallein sun on aartees —

Jos hukkaat sen, se ainaaks kateess' on!

MIETELMIÄ.„Tunne itsesi".

Kuin houkkio hulluja hourehiaan Yhä hautovi, toivoo vain, Kuin hulttio koirakin ruokkijataan Läpi etsivi maalimain —: Niin aatetta elämän etsinyt oon, Kunis koito jo kyllästyin, Niin juossut mä toisien jälkiä oon, Kunis vihdoin mä hengästyin.Jään yksin — ja sieluni sirpalehet Taas vankaksi tammeks saan, Min latvassa vuossadan hengettäret Nyt soittavat soitintaan; Mut pohjalta sieluni löydän mä sen, Mitä muualta turhaan hain:

Elon-aate ja hengetär kaikkeuden Oli kätkössä rinnassain.

Kuin narri mä haavetta hapuilin, Oman aarteeni unhottain Kera varjoni vauhkona kilpailin; Sisällystäni sieltä mä hain, Mikä outoa, onttoa kuorta on vaan, Jos kuinkakin pettävä lie — Niin, ystävä, onnehen korkeimpaan Oman sielusi tutkimus vie.157

Koko luonto sun täytyvi yllättää, Tuhatkarvanen kaikkeus on; Vaan muita sä kuin voit ymmärtää, Oma itseys outo jos on? Siis syöpyös sielusi rikkauteen, Oma pohjasi sieltä sä luo, Elontarkotus, kätketty kaikkeuteen, Oman henkesi helmasta tuo!

1893.Elon mahti.

Sä kysyt multa, mik' on elon mahti Ja mikä toimeen käskee kiihottain; Se uhraavainen lienee rakkausko Tai onko itsekkäisyyttä se vain?

Niin, itsekkäisyys vaiko rakkausko? Nää y/tdess' elon mahdin muodostaa; Vaan kaiken ponsi ain' on vankka usko, Se voimaa antaa, mieltä kannustaa.159

Tää usko olkoon, mikä olkohonkin, Kun johonkin se luottamus vain on, Se silmillemme kehrää taikahunnun, Ettemme nää kuin tyhjää työmme on.

Ja kumman kumma on se ihmelähde: Se toiveit', intoo, voimaa pulputtaa; Vaan tältä hetteeltä jos kauas käynet, Sun valtaa velttous, jouses laukiaa.

'S93Kuka on onneton?

Mä luulin kerran tiedon onneen vievän Ja tutkin tieteitä ja maailmaa — Vaan turha toivo: onneen ei vie tieto, Se ihanteet vain valheiks paljastaa. Ei onneton oo se, ken pettyy lemmessänsä, Ei onneton oo se, ken nääntyy näljissänsä, Vaan onneton, ken ihanteit' on vailla Ja ei voi elää perhon eikä — porsaan lailla.

1892.IVALLISIA.„Ihan kaavahan keisarikunnan!"

»Voi raukkaa rahvasta Suomenmaan, Jota verojen kuormilla vaivataan, Vain virkamiestä se hyödyttää — Tämä surkeus meitä jo säälittää». Näin Moskovan lehti se itki.

»Niin, niin tämä surkea Suomenmaa, Sehän meidänkin mieltämme karvastaa; Ois hallusta herrain se saatava pois — Kun tehdä sen hyödyksi jotain vois?» — Ja Novoje Vremjakin itki.164

Ja kyynelet heillä on silmissään, He huokaavat suuressa säälissään, Ja yhdessä tuumin he miettivät näin: »Tämä kaikki on kääntyvä toisapäin, Kun autamme Suomen kansaa!

»On orjana, kurjana kansa nyt Monet kymmenet vuodet jo itkenyt Ja pyrkien kanssamme liittohon Se aikoja ammoin jo huoannut on: »Venäjältä on onnemme saapa!

»Venäläisiksi tahdomme tullakin, Venäläisinä nauramme herroihin: Kulijauhoista leipeä leivottais, Verokuormista vapaaksi rahvas sais, Venäläistyä tahdomme kaikki!»Näin miettien tuumasta toimeen he käy Ja keinoja karttavan eivät he näy, Näät keinot ne tarkotus kaunistaa Ja sääli ja surkuhan velvoittaa: Pelastettava kansa on Suomen!

Se on saatava suurehen yhteyteen Ja huomaava omaksi onnekseen, Mitä etuja yhtymys heille tuo, Joka onnelan auringon paistetta luo Yli soisen ja surkean Suomen.

Mitä siitä jos antavat aksiisit Sekä venäjänkieliset kimnaasit? Verokuormat ne tietysti kasvaa vaan — Vähät siitä, kun saatu on laitos maan Ihan kaavahan keisarikunnan.66

Ota onnesi, kansa, jos ymmärrät, Nämä vaalithan järkesi määräävät! Ja tästähän riippuvi kohtalo sun — Tee siis, kuten kuuluvi neuvoni mun Ihan Moskovan lehtien nialliin:

Ota vastahan onnesi aurinko uus, Heit' hiitehen kieli ja kansallisuus! Mitä arvoa moisella moskalla on, Kun saamme me uijahan valtion Ihan kaavahan keisarikunnan?

1891.Turvassa vanhain ja valtion!

Sä lassa et paljoa aatellut, Et päätäsi miettein vaivannut, Vain vanhempiisi sä turvausit Ja huolesi heille sä tyhjensit.

Muut silloin eestäsi aattelivat, Käsipuitakin suojaksi laittelivat, Ja että sun vaaraton käydä ois, Ihan ohdakkeetkin he nyhtivät pois.68

Kuin tarhassa kasvoit, aitoja vaan Et lapsena sentään huomaakaan; Noin leikkien, tanssien luulet ain': On maailma tanssia, leikkiä vain!

Mut ruumis ja henki ne kuitenkin Yhä elpyvi aikana leikkeinkin, Jo tunnet sä voimia suonissas, Jo pyrkisit pois sinä tarhastas.

Vaan nytpä on eessäsi aidat nuo, Ne tuskinpa liikahtaa sun suo, Niin uhkaavaisina kohoovat Ja vapaan tiesi ne sulkeevat.

Emokulta sun varjeli ennen ain', Ettet sinä vaaraan joutunut vain, Ja jos milloin sä loitoksi uskalsit, Isän piiskasta tarhaasi palausit.169

Nyt vanhat on äitisi toimessa, Myös piiskan he valtasi taatolta: Ken moittia heitä nyt uskaltaa, Se vanhasta taattojen piiskasta saa.

Ei itkuas ensiksi kuullakkaan, Saat huoleti ilmahan huutaa vaan: Tuhannet ovat laillasi huudelleet Mut — huudettuaan ovat vaienneet.

Jos kiusaa sentään liiaksi teit Ja ruokailurauhan jos vanhoilta veit, Niin ehkä he armossa vastuun suo, Silitellen päätäsi lausuvat nuo:

»Tää tieten on tehtynä turvakseis, Ettei sua vapaus villitseis, Ja etkös sä nää kuin leutoa on Näin turvassa vanhain ja valtion!I7°

Et tarvitse päätäsi lniolittaa. Et järkeä vaivata, kuormittaa, Olet nöyrä ja tottelevainen vaan, Me eestäsi kvlläksi aatellaan.

Viel' oot kovin nuori sä vuosiltas, Siks ei sun kuunnella huutojas, Mut vuota ja kärsi ja työtä sä tee, Sun vaivasi valtio palkitsee».

Sä kuuntelit tuota ja mietit näin: »Ei liene se niinkään mäntyyn päin: Sä asema yhteiskunnassa luo Ja sitten sä murskaa aidat nuo!»

Mut silmiä, poika, jos päässäs ois, Ne vanhojen kasvoista nähdä vois: »Nyt, laps, olet vaiti sä kumminkin, Tuo keino on auttanut ennenkin!»

1891.Eräälle kaunottarelle.

Niin musta on tumman tukkasi vyö Kuin synkin ja pilvisin syksynen yö Ja helmyet keskeltä suortuvien Ne välkkyvät tuikkeella tähtöisten.

On hieno sun poskesi pinnaltaan Kuin keväällä raitojen umput vaan Ja purppura niillä on hurmaavin Kuin ruskonen taivas on iltaisin.172

Nuo silmäsi suuret ja kirkkaat on Kuin nousu on Pohjolan auringon Min pilvien juontehet varjostaa Kuin katsetta kulmasi kaunistaa.

Suu sulia on pienonen mansikkasuu; Sen mettä jos juo, niin hullautuu, Ja kaulasi hintakin valkeemp' 011 Ja rintasi kumpu on moitteeton.

Ihanteitaan luojasi kai unelmoi Juur hetkellä sillä, kun sun hän loi — Ja työhönsä itsekin hurmaus' niin, Ett' jäi häitä järkesi — unhoksiin!

iSQ2.Eräälle äidille.

Liehumalla tyttäresi rakkaan kinterillä Koitat miestä toimitella hälle vaikka millä: Juokset tanssit, konsertit ja tutkin miesten mieltä, Kaupatessa kultiasi käytät juorukieltä.

Miehen hyvän, viisahan sä tahdot tyttärelles,

Kun nyt kerran uhrin tään sä uhraat rakkaudelles.

Jalo lie sun tarkoitus, sen kaikki kyllä myöntää,

Vaan kuitenkin he kultasi ja tyttös luotaan työntää.

874

Syynä mikä olla voi? näin mietit ainiansa: Onhan tyttös lempeä ja kaunis, viisas kanssa, Ja kultia on kuormittain ja nuoren suloisuutta — Siis miks ei miehet kiinni käy, se sulle viel' on uutta.

Jos kallis sulle tosiaan on tyttäresi armas, Jos voit sä kuulla totuuden, mi toisinaan on karvas, Tää keino paljo varmemp' on kuin tyttäresi kulta: Sä kosijoita kieleltäsi säästä kirotulta!

Sä yksinänsä tyttäresi anna toimiella, Hän tietää kyllä sulollansa miehet kietoella. Sä sillä aikaa kotonas voit kieltäs rauhoitella Ja ylipäänsä vaitioloon itses totutella.Kevätkylmät.

Kevätkylmät ne runteli tunteeni oraat, Vei henkeni helpehet hennoimmat; Mut lohdutus sentään pieni on mulla: Syyshalla ei harmaja paljoa saa.

Eräälle arvostelijalle.

Kuin tulis kirjoittaa, sitä narrihan neuvot sä mulle, Vaikka sä vmmärtäin et kirjoa lukea voi.Vanhojen matkijalle.

Niin sä astut allapäin ja vanhan ääntä käytät, Vaikka vasta uunna vuonna miehen ijän täytät.

Heitä, poika, hiitehen sä mokomakin naama, Joka sun ei omas oo, vaan muilta lainaks saama! Muutenhan sä raukka oot kuin pikku Pentti sällin, Joka miestä matkiessa otti taaton mällin, Puri, sylki, teuliasi ja mietti, tokko nähtiin — Kunnes huomas, kaikkialla että pilkkaa tehtiin.

1S93.Uutta kirjallisuutta:

Is

E. Nervander, ELIAS LÖNNROTIN NUORUUDEN AJOILTA LAUKON KARTANOSSA. Viidellä muotokuvalla ja Laukon kartanon kuvalla. Hinta 2: 25.

Sisältörikas ja hauska.

Kauppis-Heikki, LAARA. Hinta 2: —.

Kirjan totisuus ja tunnnollisuus ja kuvauksien tarkkuus ja luonnollisuus on tässä vielä suurempi kuin tekijän edellisissä teoksissa. Se on sitäpaitsi sisällöltään aivan alkuperäinen ja omituinen."

(Juhani Aho Päivixlelidessä).

Otto Tuomi, PIENIÄ KERTOMUKSIA. 1:75.

»Tuomen kirjoitustapa on sujuvaa ja kieli rikasta ja vaihtelevaa. Samoin aiheetkin, jotka hän on ottanut useilta eri tahoilta.

---Täytyy olla iloissaan tämän uuden ja kieltämättä lahjakkaan

kirjailijan ensi esiintymisestä. (Päivälehti).

Irene Mendelin, KOIVIKOSSA. Kokoelma runoja. Hinta 2: 25.

—n* □□ «n—

Otavan Helppohintainen Kirjasto sisältää arvokkaita

ja huvittavia teoksia.

—n* □□ *ii—

Arvid Järnefelt, ISÄNMAA. Hinta 3: 50.

Hauska, herättävä, hyvä ja sisältörikas kirja.

J. H. Erkko, AINO. Runo viidessä näytöksessä. Hinta 3: 25.

Tämä runollinen näytelmä on herättänyt mitä suurinta ihastusta.

Joustan nusosa leyfi 1 iö ©lava.

—n- Hinta: 3: —. «ii—